

апогеєм сакралізації придорожніх каплиць та навколишнього їх простору є безпосереднє освячення цих споруд, відтак усілякі Богослужіння, молитви біля них чи безпосередньо всередині їх, особливо коли ще й зі дзвонами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Виговський Л. Сакралізація як історичний засіб розширення сфери функціонування релігійного комплексу / Л. Виговський // Філософські обрії : Науково-теоретичний часопис . – 2005 . – № 13 . – С.199–210.
2. Дюркгайм Е. Первісні форми релігійного життя: тотемна система в Австралії / Е. Дюркгайм ; [пер. з франц. Г. Філіпчук, З. Борисюк]. – К. : Юніверс, 2002. – 424 с. : іл.
3. Каюа Р. Людина та сакральне / Р. Каюа. – К. : Ваклер, 2003. – 256 с.
4. Софрон Мудрий, о. Нарис історії Церкви в Україні / отець, Софрон Мудрий. – Рим–Львів : Видавництво ОО Василян, 1995. – 404 с.
5. Элиаде М. Священное и мирское / М. Элиаде ; [пер. с франц. Н. К. Грабовского]. – М. : Изд-во МГУ, 1994. – 144 с.
6. Элиаде М. Трактат по истории религий: В 2 т. / М. Элиаде ; [пер. с франц. А. А. Васильева]. – СПб. : Алетейя, 2000. – Т. 2. – 394 с.

УДК 378.125:7.072.2

І. Я. МАТОЛІЧ

МИСТЕЦТВОЗНАВЧА ОСВІТА У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

У статті розглянуто мистецтвознавчу освіту у вищих навчальних закладах України. Охарактеризовано діяльність кафедр теорії та історії мистецтв кількох наукових установ Києва, Харкова та Львова. Коротко описано їхній історичний розвиток та напрями діяльності.

Ключові слова: науково-дослідна робота, навчальний процес, мистецький заклад, художня культура.

І. Я. МАТОЛІЧ

ИСКУССТВОВЕДЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ У ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ УКРАИНЫ

В статье рассмотрено искусствоведческое образование в высших учебных заведениях Украины. Охарактеризована деятельность кафедр теории и истории искусств нескольких научных учреждений Киева, Харькова и Львова. Кратко описано их историческое развитие и направления деятельности.

Ключевые слова: научно-исследовательская работа, учебный процесс, художественное заведение, художественная культура.

I. Y. MATOLICH

INSTITUTE OF HIGHER STUDY OF ART IN UKRAINE

In Ukraine study of art is divided into academical and university education. In the article the following questions are described:

- the history and activity of the university education in Ukraine particularly in Kyiv, Lviv and Kharkiv;
- historical development several Ukrainian universities.

National Academy of Descriptive Art and Architecture (the Faculty of History and Theory of Art. The Chair of Art History):

- historical development;

- educational specialists, academicians L. Milyaev, M. Kryvolapov, O. Fedoruk senior lecturers L. Lysenko, V. Mogylevskyy, M. Rusyaeva and professors Y. Belichko, G. Zavarova who work here;

- the main goal of chair activity is a training of art critics specialists.

In 1946 it was officially opened high educational institution of applied and decorative art in Lviv. Now it is known as Lviv National Academy of Art.

In 1950-th the rector of this institution was famous researcher of Ukrainian book, Y. Zapasko. He made a lot for its development:

- renewed the chair of history art;

- changed the teaching of history art;

- the history art was taught by scientists of museums and researchers of descriptive and national art.

In 1980-th young specialists worked here. Among them S. Lupiy, I. Golod, Y. Kravchenko, O. Rybak etc.

The activity of the chair became the basement for opening faculty history and theory art:

- graduated specialists in field study of art;

- the chair head was I. V. Golod and then G. Stelmashchuk.

Nowadays G. Stelmashchuk, S. Lupiy, O. Rybak, R. Shafran, N. Levkovych, I. Kostyuk teach on history and theory art chair.

State Academy of Art and Design represents study of art in Kharkiv. It is functioned here the chair of history and theory art. The faculty is The Descriptive Art. The chair formation is combined with the history of art education in Kharkiv and begins in 1927.

In 1992 the chair of history and theory art got a status of independent structural unit and began to graduate high qualification specialists. The head of the chair is study of art doctor, professor L. Sokolyuk. O. Tarasenko, Z. Alfyorova, L. Savyzka and others. The teachers of the chair teach the history and theory art specialists. In scientific and creative work of the chair is monographs, textbooks, manual works, etc.

There is one more high educational institution in the capital of Ukraine – Kyiv State Institute of Descriptive and Applied Art of M. Boychuk. The chair of history and theory art was found in 2006. The head chair is an honored culture worker of Ukraine, the study of art candidate Iryna Mishchenko. Famous scientists work here – O. Klymenko, U. Nikishenko, I. Nesen, V. Trylis, M. Hodakivsky. Chair teachers are the authors of many monographs and scientific service of ethnography, history of Ukrainian Descriptive Art.

The chair teachers help their students to do the reports on different levels conference, to develop scientific activity in the Institute, organize different measures and exhibitions.

Key words: research work, educational process, artistic establishment, artistic culture.

Вивчення діяльності кафедр теорії та історії мистецтв навчальних закладів України є доволі актуальним, оскільки саме в цих наукових структурах відбувається розвиток мистецтвознавства як науки. Тут готують та випускають спеціалістів-мистецтвознавців широкого профілю, а також досліджують важливі аспекти історико-культурних та мистецьких процесів, окремі явища у різних галузях українського мистецтва та визначають їхнє місце у структурі світової культури.

Історичний розвиток та науково-творча діяльність кафедр та відділень наукових структур, про які йдеться в статті, описані в основному співробітниками цих установ переважно у вигляді комплексного звіту з нагоди певної річниці із дня заснування закладу [2, 4, 6]. А також це статті про розвиток мистецтвознавства як науки та його місце в освіті України [1, 3, 5].

Мета статті – дослідити та вивчити історичний розвиток і діяльність вузівської мистецтвознавчої освіти в Україні.

Після здобуття Україною незалежності в 1991 р. перед національною інтелігенцією постало питання відновлення втрачених і призабутих традицій. Визначальне місце в цьому процесі повинні відігравати вищі навчальні заклади освіти і насамперед інститути мистецтв, на які покладаються завдання готувати нову національну еліту. А вже еліта, в свою чергу, повинна досліджувати та зберігати національні традиції, залишені нам у спадщину, та доносити нам волелюбний національний дух до усіх куточків нашої держави.

В Україні мистецтвознавча наука поділяється на академічну (Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України, Інститут народознавства НАН України, Інститут проблем сучасного мистецтва (НАМУ), Інститут культурології (НАМУ)) та вузівську (Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, Львівська національна академія мистецтва, Харківська державна академія дизайну і мистецтв, Київський державний інститут декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука) освіти.

У статті ми розглянемо історію та діяльність вузівської науки в Україні, яка зосереджена в таких містах, як Київ (Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури (НАОМА), Київський державний інститут декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука (КДЦПМД), Львів (Львівська національна академія мистецтва (ЛНАМ)) та Харків (Харківська державна академія дизайну і мистецтв (ХДАДМ)). Ці наукові заклади мають свою історію та традиції. У статті ми здебільшого звернемо увагу на діяльність мистецтвознавчих кафедр та відділів зазначених закладів.

Спочатку розглянемо історичний розвиток та діяльність кафедри історії мистецтва (факультет теорії та історії мистецтв) Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, яку було створено у другій половині 1930-х років під керівництвом професора С. Гілярова. Після заснування в 1959 р. факультету теорії та історії мистецтва кафедру очолював П. Говдя, який чимало зробив для розвитку українського мистецтвознавства і художньої культури в Україні. У цей період на кафедрі працювали викладачі Л. М. Сак, В. О. Денисов, А. П. Шпаков, Л. В. Владич, О. Р. Тищенко, Ю. С. Асєєв.

У 1964 р. кафедру було поділено на дві: 1) історії мистецтва народів СРСР, 2) зарубіжного мистецтва. В 1966 р. їх знову об'єднали під назвою «Кафедра теорії і історії мистецтва», яку очолював Ю. Асєєв до 1974 р. Він дбав про збільшення кількості курсових і дипломних робіт з питань архітектури, стимулював методичну та науково-дослідну роботу [2, с. 57].

Згодом, аж до 1985 р., кафедрою завідував професор Ю. Белічко. Впродовж 1987–2004 рр. її очолював професор М. Криволапов [2, с. 58].

З 2004 р. кафедрою історії і теорії мистецтв НАОМА завідує О. Федорук. Тривалий час тут працює потужний колектив педагогів-науковців. Зараз у складі кафедри – професори, академіки НАМУ Л. Міляєва, М. Криволапов, О. Федорук; професори Ю. Белічко, Г. Заварова; доценти Л. Лисенко, В. Могилевський, О. Лагутенко, М. Русяєва, Н. Белічко, Л. Березницька. Вони використовують як класичні, так і сучасні методи викладання, багато уваги звертають на семінарські заняття, курсові і дипломні роботи, а також керують написанням кандидатських дисертацій. Їхній науковий актив – це значна кількість навчально-методичних праць, статей, монографій. Імена багатьох з них широко відомі не лише в Україні, а й за її межами [4, с. 536].

Впродовж останнього десятиріччя значно активізувалася наукова робота кафедри, підготовлені рукописи підручників та навчальних посібників. Це, зокрема, «Історія українського мистецтва» у двох книгах (автори професори Ю. Асєєв, П. Білецький, Л. Міляєва, П. Говдя), «Історія зарубіжного мистецтва» (книги I і II), «Вступ до мистецтвознавства» (автор – академік П. Білецький), «Аналіз творів образотворчого мистецтва» (проф. Г. Заварова), «Історія зарубіжного декоративно-ужиткового мистецтва» (доц. В. Могилевський і ст. викл. В. Клеваєв), «Проблеми скульптури ХХ століття» та інші [2, с. 59]. Окрім підготовки підручників і методичної літератури, члени кафедри активно виступають у періодичній пресі.

На кафедрі було запроваджено викладання таких нових дисциплін, як теорія та історія світової та вітчизняної культури, історія матеріальної культури, історія України, історія української літератури, практична стилістика української мови тощо [2, с. 55]. Чимало випускників кафедри захистили дисертації, стали кандидатами мистецтвознавства і

видрукували цілу низку наукових досліджень. Про високу репутацію членів кафедри теорії та історії мистецтва як викладачів і науковців свідчить і той факт, що у 1997 р. водночас троє працівників кафедри були обрані членами Академії мистецтв України (П. О. Білецький, М. О. Криволапов, Л. С. Міляєва). Згодом, у наступні роки, членами-кореспондентами Академії стали випускники факультету Т. В. Кара-Васильєва, М. Є. Станкевич, В. В. Рубан [2, с. 61].

Основною метою діяльності кафедри є підготовка спеціалістів-мистецтвознавців широкого профілю, які впродовж навчання набувають фундаментальних знань у галузі теорії та історії мистецтва і суміжних наук, навичок дослідницької, музейної, педагогічної, видавничої, організаційної роботи [3, с. 9].

Щодо мистецтвознавчої науки у Львові, то на час офіційного відкриття у 1946 р. мистецького вищого навчального закладу були сформовані всі основні засади для плідної мистецтвознавчої діяльності. З перших років у Львівському інституті прикладного та декоративного мистецтва (тепер – Львівська національна академія мистецтв) працювала група професійних дослідників мистецтва, зокрема Я. Нановський, та О. Чарновський. В історії кафедри чітко простежується три етапи.

Перший етап (1946 до 1956 рр.) – кафедра мала назву «історії прикладного та декоративного мистецтва», а обов'язки завідувача виконував кандидат мистецтвознавства, доцент С. Судаков [1, с. 17].

Особливо зростає роль мистецтвознавства наприкінці 1950-х рр., коли ректором інституту було призначено Я. Запаса – відомого дослідника української книги, образотворчого і декоративно-ужиткового мистецтва. Важливим став факт відновлення під його керівництвом у 1971 р. кафедри історії мистецтва як осередку мистецтвознавчої діяльності інституту.

У 1954 р. на викладацьку роботу на кафедру приходять кандидат мистецтвознавства О. Чарновський, який з наступного року очолює кафедру. Він намагався спрямувати наукову роботу кафедри на дослідження українського мистецтва. У 1956 р. хвиля скорочень академічних годин призвела до того, що єдиним штатним викладачем історії мистецтва залишився О. Чарновський. Тому було прийняте рішення про приєднання кафедри історії мистецтва до кафедри основ марксизму-ленінізму. Таким чином, розпочався другий етап її історії. У 1958 р. сталася важлива подія: ректором інституту було призначено Я. Запаса. Він вніс суттєві зміни у викладання історії мистецтва. Я. Запаско започаткував читання повного курсу історії українського мистецтва. За його ініціативою до викладання історії мистецтва залучались науковці львівських музеїв, дослідники українського образотворчого і народного мистецтва. За рішенням Вченої ради завідувачем кафедри було обрано Я. Запаса. Ця подія поклала початок третьому етапу історії кафедри [1, с. 19].

Відновлення кафедри історії мистецтва значно піднесло авторитет, роль і значення мистецтвознавчих дисциплін у навчальному процесі, сприяло активізації наукової роботи студентів за фахом. При кафедрі почали діяти студентські наукові гуртки, регулярно проводяться студентські науково-творчі конференції.

1970-ті рр. були періодом, коли утверджувався статус кафедри як колективу дослідників, які активізували науковий пошук у різних галузях народного і професійного, давнього і сучасного українського мистецтва. У 1980-х рр. кафедра історії мистецтва поповнилась багатьма молодими фахівцями, які значно активізували наукову діяльність, підготували і захистили кандидатські дисертації з проблематики українського образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва, церковної архітектури, мистецьких персоналій. Серед них – С. Лупій, І. Голод, Я. Кравченко, Р. Шмагало, Г. Стельмашук, О. Рибак, М. Студницька та ін. [1, с. 20].

1990-ті рр. стали періодом синтезування наукових і творчих зусиль кафедри, реалізованих у багатьох колективних мистецтвознавчих працях [1, с. 21]. Діяльність кафедри стала основою для відкриття факультету історії і теорії мистецтва і початку (1991 р.) випуску фахівців у галузі мистецтвознавства, а також заснування у Львівській академії мистецтв (тепер – ЛНАМ) у 1994 р. спеціалізованої вченої ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій.

Завідувачем кафедри з 1999 р. по 2002 р. був І. В. Голод, а з 2003 р. кафедру очолює Г. Стельмашук. Перший випуск мистецтвознавців 1996 р. переконав, що кафедра, постійно зміцнюючись, робить значний внесок у підготовку нової генерації фахівців у галузі історії та теорії українського мистецтва [1, с. 18].

Сьогодні на кафедрі історії і теорії мистецтва викладають: доктори мистецтвознавства і професори Г. Стельмашук, В. Овсійчук, О. Голубець, Р. Шмагало, Я. Кравченко, С. Лупій; кандидати мистецтвознавства, доценти М. Студницька, Р. Яців, доктор історичних наук О. Рибак, кандидати мистецтвознавства Р. Шафран, Л. Цимбала, кандидат архітектури Н. Левкович, кандидат філологічних наук І. Костюк [1, с. 23].

Кафедра видає з 2005 р. «Мистецтвознавчий автограф: збірник наукових праць кафедри ІТМ», у якому друкуються педагоги, аспіранти та студенти. Окрім педагогічної роботи, професорсько-викладацький склад кафедри активно працює в царині науки. Важливим внеском в українське мистецтвознавство стали праці уже покійного Я. Запаса, Г. Стельмашук, Р. Шмагала, І. Голода, О. Маланчук-Рибак, Я. Кравченка, М. Студницької.

Впродовж останнього десятиліття світ побачили колективні праці кафедри: «Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва», словник у двох томах «Декоративно-ужиткове мистецтво», збірник наукових праць «Читання пам'яті Святослава Гординського», «Мистецька школа в системі національної освіти України», «Мистецька школа напередодні третього тисячоліття» [1, с. 23].

З 1996 р. кафедра щороку випускає 5–10 мистецтвознавців широкого профілю, що мають усі необхідні навички, знання та вміння працювати: у адміністративно-управлінській сфері художніх спілок та департаментів культури; музейно-реставраційних установах, архівах та книгозбірнях; у навчальних установах усіх рівнів, у дослідницьких установах та інститутах, а також у галузі мистецтвознавчої експертної оцінки, мистецького бізнесу, реклами у видавництвах [1, с. 24].

Мистецтвознавча наука у Харкові представлена таким навчальним закладом, як Харківська державна академія дизайну і мистецтв. У цій установі функціонує кафедра історії і теорії мистецтва, яка входить до складу факультету «Образотворче мистецтво». Становлення кафедри нерозривно пов'язане з історією художньої освіти в Харкові. Створене на базі художньої школи М. Д. Раєвської-Іванової, училище було реорганізовано в художній технікум, що мав статус вищого навчального закладу, а в 1927 р. був перейменований в Харківський художній інститут. Для викладання історії мистецтва були запрошені такі відомі мистецтвознавці, як Д. Гордєєв, В. Зуммер, С. Таранушенко [5, с. 6].

Дух експерименту та новаторства був притаманний кафедрі історії мистецтва від самого початку. Він зберігався, незважаючи на всі переструктурування кафедри, яку в 1955 р. було перетворено на секцію при кафедрі марксизму-ленінізму. У складі кафедри в різні роки працювали бойчукіст, учень І. Падалки М. Зубарь, мистецтвознавці та архітектори Ю. Дюженко, М. Гуєцький, А. Півненко, Л. Соколюк, Л. Савицька, Т. Павлова, А. Немцова, В. Константинов. Вони розробляли новітні курси, активно співпрацювали з Харківським художнім музеєм, створювали телевізійні програми з історії мистецтва [5, с. 6–7].

У 1992 р. кафедра історії та теорії мистецтва здобула статус самостійного структурного підрозділу та розпочала підготовку фахівців вищої кваліфікації. У 2002 р. вона стала випусковою, здійснюючи підготовку студентів за спеціальністю «Історія та теорія мистецтва». Нині кафедрі «Теорії та історії мистецтв» очолює доктор мистецтвознавства, професор Л. Соколюк. Для викладання запрошені доктори мистецтвознавства О. Тарасенко, З. Алфьорова, Л. Савицька, кандидати мистецтвознавства Є. Котляр та Н. Мархайчук, кандидати наук, доценти Т. Павлова, Я. Партола, В. Петрикова, О. Рогоза, О. Суховій, В. Тарасов, старші викладачі І. Акмен і А. Корнєв [5, с. 7].

Викладачі кафедри увійшли до складу спеціалізованої вченої ради ХДАДМ із захисту дисертацій зі спеціальності «Образотворче мистецтво». Очолює цей напрям доктор мистецтвознавства, професор Л. Соколюк.

У 2007–2008 н. р. відбувся перший випуск магістрів зі спеціалізації «Мистецтвознавство». У науковому та творчому доробку кафедри – монографії, підручники,

навчально-методичні посібники, каталоги, кураторські виставкові проекти. Головні напрямки наукової діяльності кафедри продовжують традиції харківської школи. Це насамперед українське мистецтво, зокрема мистецтво Харківщини (Л. Соколюк, Л. Савицька, В. Чечик), сходознавчі дослідження (С. Рибалко, Є. Котляр, О. Котляр, І. Тесленко), сучасні візуальні мистецтва (Т. Павлова, Н. Мархайчук).

Більшість викладачів використовують як класичні, так і сучасні методи викладання. Кафедра підтримує наукові зв'язки з Державним інститутом мистецтвознавства (Москва), Академією дизайну і мистецтв (Іборакі, Японія), Університетом Васеда (Токіо, Японія), Єрусалимським університетом.

Серед видавничих проектів кафедри – єдина в регіоні газета мистецького спрямування «Тімей» (керівники – А. Корнев, В. Тарасов) та повнокольоровий журнал з історії мистецтва та реставрації «Душа речей» (керівник – І. Акмен). Ці видання стали не лише полем для гострих дискусій між фахівцями, а й «пробою пера» для студентської молоді [5, с. 8].

Отож, викладачі кафедри теорії та історії мистецтва ХДАДМ гідно представляють мистецтво харків'ян не тільки в Україні, а й у світі [5, с. 12].

Ще один мистецький вищий навчальний заклад у столиці нашої держави – Київський державний інститут декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені М. Бойчука, що був утворений на базі Київського художньо-промислового технікуму у 1999 р. У 2000 р. новостворений вищий мистецький навчальний заклад прийняв перший набір студентів, які розпочали навчання на трьох інститутських факультетах: декоративно-прикладного мистецтва, дизайну, заочного навчання [6, с. 92].

Наша увага зосереджена на кафедрі теорії та історії мистецтва, яка була заснована в 2006 р. Завідувачем кафедри від дня її заснування є заслужений працівник культури України, кандидат мистецтвознавства Ірина Міщенко. Тут працюють відомі в Україні науковці: кандидат мистецтвознавства О. Клименко, кандидат історичних наук, доцент Ю. Нікіщенко, кандидат історичних наук І. Несен, кандидат технічних наук, доцент В. Триліс, заслужений працівник культури України М. Ходаківський, кандидат мистецтвознавства М. Юр. Викладачі кафедри є авторами багатьох монографій та наукових розвідок з питань етнографії, історії українського образотворчого та ужиткового мистецтва. Вони допомагають студентам готувати доповіді на конференції різних рівнів, сприяють розвитку наукової діяльності в інституті, організовують різноманітні заходи та виставки. Так, В. Триліс не лише викладає в інституті, а й є диригентом відомого чоловічого хору «Чумаки», керівником фольклорної студентської студії інституту.

Кафедра теорії та історії мистецтва готує аспірантів, тематика робіт яких пов'язана з дослідженням явищ образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва.

За умов зростання ролі мистецтвознавства як важливого чинника гармонійного розвитку особистості і суспільства Національна академія мистецтв України є тим науково-творчим осередком, де мистецтвознавча наука представлена майже в усіх її напрямках. Ідея створення установи, яка б об'єднала найкращі мистецькі і наукові сили України з метою духовного відродження нації, розвитку професіонального і народного мистецтва, збереження та примноження художніх традицій в українському мистецькому середовищі, сягає ще 20-х років минулого століття. Втіленням цієї ідеї й стало заснування Академії мистецтв України в грудні 1996 року. До її складу входять визначні науковці, які працюють у різних мистецьких закладах України: Києві, Львові, Харкові. Це дійсні члени (академіки) відділення О. К. Федорук, Н. М. Корнієнко, І. Д. Безгін, М. О. Криволапов, Л. С. Міляєва, Н. О. Персидська та члени-кореспонденти В. А. Бітаєв, В. М. Гайдабура, М. Р. Губаренко, М. М. Дьомін, О. С. Зінкевич, Т. В. Кара-Васильєва, О. С. Мусієнко, В. А. Овсійчук, С. Й. Поріцька (Грица), В. В. Рубан, О. В. Сокол, Г. Г. Стельмашук, А. К. Терещенко, І. М. Юдкін.

Отже, в Україні розвиток мистецтвознавства як науки відбувається як в академічних наукових структурах, так і у ВНЗ. Наукові співробітники кафедр та відділень теорії та історії мистецтв навчальних закладів України щороку готують та випускають спеціалістів-мистецтвознавців широкого профілю, які працюють на благо нашої держави. Також науковці підготували та видали десятки монографій, збірників, журналів, навчальних посібників, енциклопедій, з яких як науковий світ, так і широке коло шанувальників прекрасного

дізнаються про велич української образотворчої культури – живопису, графіки, скульптури, декоративних форм мистецтва. Вони також проводять наукові конференції, симпозіуми, семінари на мистецтвознавчу тематику. Таким чином, завдяки діяльності кафедр та відділень теорії та історії мистецтв у структурі мистецьких навчальних закладів України (Київ, Харків, Львів) відбувається дослідження, науковий аналіз мистецьких процесів та явищ в Україні, визначається їх місце в структурі світової культури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Голод І. Мистецтвознавство у національній освіті України / Ігор Голод // Мистецька школа в системі національної освіти України : Навч.-метод. посібник. – Львів : Брати Сиротинські і К^о, 1999. – С. 15–25.
2. Криволапов М. Київська мистецтвознавча школа (До 50-річчя заснування факультету теорії та історії мистецтва НАОМА) / Михайло Криволапов // Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. – 2009. – Вип. 16. – С. 52–64.
3. Прибега Л. Кафедри НАОМА як навчальні та науково-методичні осередки / Леонід Прибега // Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. – 2011. – Вип. 19. – С. 7–9.
4. Федорук О. 50 років факультету теорії та історії мистецтва / Олександр Федорук // Художня культура. Актуальні проблеми. Науковий вісник. – 2010. – Вип. 6. – С. 535–538.
5. Шейко В. М. Наука та освіта незалежної України: культурологічний вимір / Василь Шейко // Вісник Харківської державної академії культури. – 2010. – Вип. 30. – С. 4–15.
6. Яковлев М. Витоки та поступ мистецького навчального закладу / Микола Яковлев, Віталій Щербак // Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. – 2008. – Вип. 15. – С. 91–100.

УДК 746. 684. 7

Н. М. ВОЛЯНЮК

ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ КОЛОРИТУ ВИШИВКИ НА ЖІНОЧИХ СОРОЧКАХ ПІВНІЧНИХ РАЙОНІВ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ ХХ СТОЛІТТЯ

У статті з'ясовано художні та регіональні особливості колориту вишивки на жіночих сорочках північних районів Тернопільської області ХХ століття. Подані дані про монохромний, біхромний, поліхромний колорити вишивки, визначено географію та період їхнього побутування. Простежено взаємозв'язок колориту з композицією орнаменту.

Ключові слова: колорит, вишивка, сорочка, Тернопільська область.

Н. М. ВОЛЯНЮК

ХУДОЖЕСТВЕННЫЕ ОСОБЕННОСТИ КОЛОРИТА ВЫШИВКИ НА ЖЕНСКИХ РУБАШКАХ СЕВЕРНЫХ РАЙОНОВ ТЕРНОПОЛЬСКОЙ ОБЛАСТИ ХХ ВЕКА

В статье выяснено художественные и региональные особенности колорита вышивки на женских рубашках северных районов Тернопольской области ХХ века. Проанализировано монохромную, бихромную и полихромную вышивки, определено географию и период их бытования. Прослежена взаимосвязь колорита с композицией орнамента.

Ключевые слова: колорит, вышивка, рубашка, Тернопольская область.